

גיליון מס' 490 פרשת בראשית
תשפ"ג שנה אחת עשרה

לכל ידידינו היקרים
כתובת המייל של המערכת הוחלפה
בברכה מרובה
יצחק גולדשטוף
הכתובת המעודכנת
ig0533145900@gmail.com

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח "כבוד התורה"

רבינו זללה"ה היה נזהר טובא בדברי השה"צ (סי' קמ"ו סק"ח) לעשות הידור לתורה ולעמוד בעת שפותחין הארון בעת אמירת הפיוטים, וכשהזקין והוקשה עליו העמידה, היה יוצא בעת אמירת הפיוטים הארוכים ונתנה תוקף, וכל מאמינים, ובחלק מתפילת נעילה, לישוב בגזוטרטה שהיתה בסמיכות למקומו מחוץ לצורת הפתח, (ליד הברזים שהיו שם עד לאחרונה), ואף שמפני חולשתו כבר היה יושב בקה"ת וחזרת הש"ץ מ"מ לא הסכין לישוב כשהארון פתוח. ובס' ימי הרחמים (פ"ז הערה כ"ב) הביא שאמר רבינו ז"ל שהטעם שהיקל בחזרת הש"ץ משום שחזרת הש"ץ ארוך וקשה לעמוד בכלו, משא"כ בפתיחת הארון, והביא שם ששאל מרבינו באדם צעיר שיכול לעמוד בחזרת הש"ץ אבל קשה לו לעמוד גם בפיוטים, האם עדיף לעמוד כשאה"ק פתוח ולשבת בחזרת הש"ץ, וענה: דעביד כמר עביר ודעביד כמר עביד, ומאיך בקו' בנתיבות ההלכה (חלק ל"א עמ' 174) הביא מבן רבינו הגר"ש שליט"א בשם רבינו ז"ל, שמכיון שדין עמידה בפתיחת הארון הוא מנהג, אם יודע שע"י שיעמוד זמנים טובא יגרום לו חולשה ולא יכוון לחזרת הש"ץ, על דעת כן לא נהגו ויכול לשבת ועי"ז יכוון יותר בחזרת הש"ץ.

והנה רבינו היה מקפיד כמובן על עיקר דין השו"ע שאסור לישוב בשעה שס"ת עוברת, וכל משך ההקפות בשמחת תורה היה עומד על רגליו, עד שנת תשמ"ה שנסתלק אביו בעל הקהילות יעקב זצ"ל לב"ע, ואז הביא הגבאי ר"מ כהן שליט"א לרבינו זצ"ל את הס"ת הישן הקטן שהיה תמיד מביאו למרן הקה"י ז"ל, כדי שיוכל לשבת עימו בזמן ההקפות, ומאז היה נתון ביד רבינו בזמן ההקפות וישב עימו בכבודו, ובאמת יש לתמוה והרי לכאורה יכול היה רבינו לצעוד לאותה גזוטרטה של 'זנתנה תוקף' ולישב שם בזמן ההקפות, במקום העול הגדול להחזיק ס"ת ולהשיג בכבודו במשך שעה ויותר שנמשכו ההקפות, והנה את רוחו הגדולה של רבינו וחביון עוזו - לא נידע חקור, אך ניתן לשער שלא רצה לצאת החוצה בזמן שמחת התורה, שאין זה כבוד לתורה להניח השמחים עימה ולפוש בחוץ, ועל כן ביכרה רוחו לעמוד ללא לאות, או להשתתף בשמחת התורה עצמה ע"י החזקת ס"ת כדין.

*

בהמשך למש"כ בגליון סוכות אודות החלהלעך, הגר"ר שלמה אונא שליט"א העירני שהביאור במה שאמר רבינו זיע"א שנשים פטורות מכזית ראשון בסוכה אע"פ שבכזית של פסח חייבות, צ"ל שבפסח חייבות רק מצד איתנייהו בשמירה, ועי"ז לא שייך הילפותא ט"ו ט"ו, והוסיף לציין לדברי הגרע"א בשו"ת (ח"א סי' א') דבליל פסח אם שכחו יעו"י חוזרות, ולא כתב כן על ליל סוכות, ושמענין שמהגז"ש של ט"ו ט"ו לא נתרבו נשים שחיובם רק מצד איתנייהו בשמירה איתנייהו בזכירה. ודפח"ח.

מדור זה מוקדש לע"נ הרבנית ברכה רבקה ב"ר שלמה אריה רוזנברג הכ"מ

בשבח ובהודיה לד' יתברך על הולדת בתי שתחי' נביא כאן כמה ענינים מרבינו מעיני לידת בת עיני קידוש לבת

נשאל רבינו נולדה בת שלישית אם יש ענין לעשות קידוש או אין צורך לעשות כלום? **כך המנהג**, וברמב"ן בתורת האדם הביא [בשם מכילתא אחריתי דאבל] "שבוע הבת" (עי' מסכת שמחות זוטרת ברייתות מאבל פרק ב: יתומה לשאת ויתומה לארס, יתומה לשאת קודם, שבוע הבת ושבוע הבן, שבוע הבן קודם, המת והמילה, המילה קודמת, שזו מצוה לחיים וזו מצוה למתים) האם סגי ביום חול שיביא משהו לכולל, לכבד את האברכים? **איך שירצה**. בהזדמנות אחרת יהודי שאל: כי יש לו 2 בנים ובת, ועתה נולדה בת, האם צריך לעשות קידוש או ראוי לעשות קידוש? **כתוב בחז"ל שבוע הבת**. האם צריך לעשות או ראוי לעשות? **אי אפשר לומר צריך, זה לא חיוב**. האם ראוי או יש ענין? **איך שירצה**, (והרי כתוב שבוע הבת). שמעתי שמרן הקה"י אמר לאחד שהיה לו קושי בשידוכי בתו, זה בגלל שלא עשה קידוש שנולדה בתו? **אם כן, למה אבא לא אמר לי לעשות קידוש על בנותיי**. ומדוע רבנו לא עשה, הרי כתוב שבוע הבת? **בבתי הראשונה חמותי עשתה**. ויותר לא רצה רבנו לומר ולענות בנידון. פלוני נכנס ושאל, נולד לו בת ביום ד', והיום יום ו', האם יכול לעשות את הקידוש בשבוע הבא או דווקא בשבת זו, כי לא יוכל כל כך להתכונן הרבה להכין קידוש לשבת זו. **נהוג בשבוע שנולדה, ואין צורך להתכונן הרבה מה שיתן זה טוב**. שאלה: אם לתת שם על הבת בשבת דווקא? **אין ענין שם דווקא בשבת** (ובאותו מעמד נשאל רבנו שוב לגבי קידוש לבת, והשיב: העולם עושה, ושיעשה כרצונו).

הצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

חשיפה בתוך הספר החדש העוסק בתורת השידוכים בציבור בני התורה

רבינו מרן הגר"ח קניבסקי על בחורים שנאלצים להתחייב להנהלת ישיבה על גיל נישואין: לא שרירים ולא קיימים

עובדות אלו ועוד רבים, מצאנו בין בתריו של הספר החדש "שידוך" שהוקדש כולו לנושא השידוכים בראי התורה וההלכה. בספר בין 500 העמודים, מופיע הרחבה לפרקי הנהגה הנכונה כיצד לחפש שידוך, הזמן הנכון, דיני השדכן, מה לבדוק בחתן ומה יש לחפש בכלה, עניני יחוס, אודות 'דור ישרים', ההתחייבות כספיות - עד כמה, מעוכבי שידוך, עניני שמות החתן והלכה. והחשוב ביותר: מאות תשובות חדשות ממרן רבינו הגר"ח קניבסקי שלא נדפסו מעולם, והובאו בספר בצורה מסודרת ומבוררת המחלוקת לפי נושאים.

פרק מיוחד הקדיש הרב המחבר, ששם לעצמו למטרה לסייע לבנות ישראל וכדברי חז"ל בגמרא בכתובות "שקדו חכמים על בנות ישראל", בו הוא מביא דבריהם של גדולי ישראל אודות נוהגם של אי אלו ישיבות בגולה, המכריחות את הבחור הנכנס לישיבה שיתחייב בפניהם שלא להינשא עד גיל או תקופה מסוימת. הנהגה זו, היפך דעתה של התורה הקדושה, ועד הנה לא צמח מזה שום תועלת. כי גם בתחום זה כמו יתר תחומי החיים, התורה ודעת חכמה מובילים את דרכנו.

בספר חושף המחבר עדויות של שני תלמידי חכמים שלמדו בארצות הברית, והוצע להם שידוך בתקופה בה אסרה הנהלת הישיבה עליהם להינשא, והבחורים אף התחייבו. השנים - בשני זמנים שונים, ניגשו לשאול את גדול הדור מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך שהשיב נחרצות: הינכם יכולים מיד לעסוק בשידוכים ואין צריכים להישמע בכך להנהלת הישיבה.

פסקים דומים הוא מביא בספר בשם של יתר גדולי הדור כדוגמת מרן הגרא"ל שטינמן ועוד ועוד. נברך את מחברו שיזכה אכן להביא תועלת למבקשי התורה, ויזכו הזקוקים לזיווג להקים את ביתם על אדני התורה בקדושה ובטהרה

התור בפתח ביתו של רבן של כל בני הגולה מרן החזון איש זצוק"ל התקדם אט אט. בין הממתנים עמד גם משגיח מפורסם עם רעיון מהפכני: לייסד ישיבה לבני עליה מופלגים, כשהתנאי הראשון הוא שהתלמידים יתחייבו ללמוד עד לגיל 24 ולא לינשא קודם לכן. באופן זה, סבר המשגיח, הוא יכול להבטיח את שקיעותם בלימוד למשך מספר שנים, והאווירה של כל הישיבה תושפע לטובה.

אך, למרבה ההפתעה, כאשר שמע החזון איש את הצעתו הוא אמנם בירך אותו על המהלך אך הביע הסתייגות באומרו "דע לך, כי הבחורים מצידם אינם מחויבים לקיים את ההתחייבות, אפילו אם הם חתמו. הלא זה מתנה על מה שכתוב בתורה", סיים החזון איש את הנימוק. עובדא זו גם מובאת בספר מעשה איש ח"ב עמוד ר"צ.

מרן החזון איש: הבחורים אינם מחויבים

שישים שנה לאחר מכן, והשאלה חוזרת על עצמה, והתשובה גם היא ברורה ונחרצת.

היה זה בערב קייצי במיוחד, של בין הזמנים חודש אב. יהודי תושב חוץ לארץ שהגיע לארץ הקודש למספר ימים, ניצל את שהותו לביקור במקומות הקדושים, ובין השאר הלך, כמובן, אל מעונו של רבינו מרן הגר"ח קניבסקי ברחוב רשב"ם.

תור ארוך של אנשים קידם את פניו, וכשהגיע תורו, הוא הגיש את הפתק ובו ביקש ברכה לנישואי שני בניו.

אך לפתע במקום לשמוע את הברכה הקצרה והנצחית, הוא שומע את קולו של מרן שואל "מדוע אינך מחתן אותם"

האב המופתע השיב, כי בניו למדו מספר שנים בארץ ישראל ורק כעת שבו ללמוד בחוץ לארץ, והם התחייבו להנהלת הישיבה שלא ישמעו שידוכים מספר שידוכים.

את ההמשך - האבא לא ישכח כל כך מהר "אינך צריך לשמוע להם" גער בו מרן, "הישיבה עושה שלא כדון, וגם הבחורים. הישיבה לא בסדר, והבחורים מצידם לא צריכים לשמוע להם".

האב ניסה לשאול: אבל הם התחייבו, כיצד יעברו על דבריהם? "התחייבו? שאל מרן, "ואם הם יתחייבו לא לאכול מצה? הלא זה מתנה על מה שכתוב בתורה. לא שבתין ולא קיימין בטלים ומבוטלים".

את ההמשך מיותר לספר: ברגע ששב האב לביתו הוא הורה לילדיו את תשובותיו הנחרצות של מרן, ותוך ימים ספורים הראשון שבהם כבר בא בברית האירוסין.

כך זכה מרן להקים עוד בית נאמן בישראל.

כל גדולי הדור נחרצים !!!

תמונה נדירה של מרן הסטייפלר עם הרב שך בשמחה

מחיר מיוחד לרגל ההוצאה

בסך 40 ₪ בלבד

ניתן להזמין דרך מערכת ההפצה שע"י "קובץ גליונות"

053-3145900

(משלוח חינם ברחבי הארץ בכפוף למוקדי ההפצה)

ל' ה'תשס"ג
הוצאת ספרים
הגר"ח קניבסקי זצ"ל

ל' ה'תשס"ג
הוצאת ספרים
הגר"ח קניבסקי זצ"ל

ל' ה'תשס"ג
הוצאת ספרים
הגר"ח קניבסקי זצ"ל

מכתב מרבינו מרן זצ"ל שלא לעכב את גיל השידוכים, אליו הצטרפו בשעתו רבנים נוספים